

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/50/2025
Identifikačné číslo spisu: 3619201361
Dátum vydania rozhodnutia: 22.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:3619201361.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobkyne V. Š., narodenej XX. B. XXXX, V. W., zastúpenej advokátkou JUDr. Kristínou Gerovou, Topoľčany, Škultétyho 1597/7, proti žalovanému P. Ď.Y., narodenému XX. F. XXXX, B. XXX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Partizánske pod sp. zn. 5C/30/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2024 č. k. 17Co/66/2024-857, takto

rozhodol:

Dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (I. výrok) z a m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2024 č. k. 17Co/66/2024-857 vo výroku o trovách konania (II. výrok) z r u š u j e a v e c m u v t o m t o r o z s a h u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e.

Odôvodnenie

1. (Od 01. 06. 2023 bývalý) Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 28. júna 2021 č. k. 5C/30/2019-595 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je vlastníčkou v žalobe špecifikovaného bytu a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 31. októbra 2024 č. k. 17Co/66/2024-857 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Vychádzal z právneho názoru vysloveného v (jeho skoršie rozhodnutie zrušujúcom) uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. 06. 2024 sp. zn. 5Cdo/101/2023 v spojení s rozhodnutím Veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 08. 11. 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023, podľa ktorého odvolacie dôvody v sporovom konaní je potrebné uviesť, prípadne doplniť v lehote na podanie odvolania. Z obsahu spisu totiž dovolací súd v označenom dovolacom konaní zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie bol právnej zástupkyňi žalobkyne doručený dňa 11. 07. 2021, lehota na podanie odvolania uplynula dňa 26. 07. 2021. Podanie žalobkyne podané na poštovú prepravu 19. 07.

2021, označené ako odvolanie, neobsahovalo vymedzenie odvolacieho dôvodu, príp. odvolacích dôvodov v zmysle § 363 v spojení s § 365 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku. Žalobkyňa doručila na súd ďalšie tri podania (13. 10. 2021, 27. 10. 2021 a 23. 11. 2021) a 20. 01. 2022 doručila súdu JUDr. Gerová, ktorej žalobkyňa udelila dňa 11. 01. 2022 plnú moc na zastupovanie na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci zo dňa 28. 12. 2021 (č. l. 667) podanie označené ako doplnenie odvolania; všetky podania boli teda podané po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania. Dovolací súd poukázal na povinnosť odvolacieho súdu prihliadnúť v ďalšom konaní z úradnej povinnosti na vady týkajúce sa procesných podmienok (§ 161 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte aj „CSP“), pretože veľký senát v označenom rozhodnutí súčasne konštatoval, že aj v prípade tzv. blanketového odvolania je dovolací súd povinný z úradnej moci rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať v rozsahu, či boli splnené procesné podmienky (§ 380 ods. 2 CSP); v prejednávanej veci najmä z hľadiska ust. § 67 a nasl. CSP. Dovolací súd dal do pozornosti, že spôsobilosť na právne úkony bola žalobkyni navrátená v plnom rozsahu rozhodnutím Okresného súdu Partizánske z 27. 02. 2015 sp. zn. 1Ps/5/2014, právoplatným 01. 04. 2015. V záujme efektivity konania dovolací súd pripomenul, že ak odvolací súd v prieskume podľa § 380 ods. 2 CSP nezistí vadu v procesných podmienkach, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí podľa § 387 ods. 1 CSP, za použitia základných princípov uvedených v čl. 4 ods. 1 CSP. Uvedené ustanovenie upravuje spôsob rozhodnutia najbližšie posudzovanej veci a jeho použitie zároveň zodpovedá účelu a zmyslu § 380 ods. 2 CSP vykonať prieskum procesných väd z úradnej moci odvolacieho súdu aj pri tzv. blanketových odvolaniach. Nie je možné aplikovať § 386 písm. d) CSP, podľa ktorého odvolací súd odvolanie odmietne, ak nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

2.2. Odvolací súd následne konštatoval, že v spore rozhodujúci súd prvej inštancie mal právomoc a príslušnosť vo veci rozhodnúť, boli splnené vecné procesné podmienky (existencia návrhu na začatie konania a splnenie poplatkovej povinnosti) a nebola zistená ani prekážka rozhodnutej veci a prekážka litispendencie. Nezistil ani nedostatok procesnej subjektivity alebo procesnej spôsobilosti u niektorej zo strán sporu. Odvolací súd potom, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP, za použitia základných princípov uvedených v čl. 4 ods. 1 CSP, potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 396 ods. 1 a § 453 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v odvolacom a v dovolacom konaní plne úspešný, priznal voči neúspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %. V zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP. Na zdôvodnenie dovolania uviedla, že v rozhodnutí odvolacieho súdu, okrem strohého konštatovania viazanosti názorom dovolacieho súdu, absentujú jeho dôvody. Poukázala na diametrálnu odlišnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu od jeho prvého rozhodnutia, ktorým bolo určené výlučné vlastníctvo žalobkyne k bytu. Žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) zhrnula, že jej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená v celom rozsahu rozhodnutím Okresného súdu Partizánske zo dňa 17. 06. 2010 sp. zn. PE-6Ps/2/2010, k jej navráteniu došlo rozhodnutím toho istého súdu zo dňa 27. 02. 2015 sp. zn. 1Ps/5/2014. V čase, kedy trpela duševnou poruchou, previedla byt na T. C., ktorý ho previedol na syna žalobkyne - psychiatrického pacienta W. Š.Ú. a tento byt previedol na viaceré osoby, až sa dostal do vlastníctva žalovaného. Po navrátení spôsobilosti na právne úkony a právoplatnosti rozhodnutia o neplatnosti prvotnej kúpnej zmluvy bola žalobkyni pridelená na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci advokátka, ktorej bol rozsudok súdu prvej inštancie doručený 11. 07. 2021, pričom lehota na podanie odvolania uplynula dňa 26. 07. 2021. Dňa 19. 07. 2021 žalobkyňa vo vlastnej réžii podala na poštovú prepravu podanie s názvom odvolanie, ktoré neobsahovalo zákonné náležitosti odvolania. Povinnosť podať riadne odvolanie mala advokátka v tom čase zastupujúca žalobkyňu (ktorá podľa informácií žalobkyne v tej dobe začínala liečbu zákeřného ochorenia a zomrela 15. 12. 2022). Skutočnosť, že novourčená advokátka doplnila odvolanie žalobkyne po 6 mesiacoch od doručenia rozsudku nemôže byť kvalifikovaná ako podanie odvolacích dôvodov po lehote. Situácia žalobkyne bola jedinečná a súdy by mali brať na zreteľ všetky okolnosti prípadu, nie iba stroho konštatovať lehotu na doplnenie odvolania a existenciu spôsobilosti žalobkyne na právne úkony v čase podania odvolania. Súdy podľa dovolateľky mohli/mali doplnenie

odvolania zo dňa 18. 01. 2022 posúdiť ako návrh na odpustenie zmeškania lehoty v zmysle § 122 CSP, keďže z jeho obsahu vyplývalo, že pôvodne určená advokátka porušila, zrejme zo zdravotných dôvodov, povinnosť poskytnúť žalobkyni adekvátne právne služby. Súdny mal zohľadniť všetky okolnosti aj to, že žalobkyňa je stále aktuálne psychiatrickou pacientkou a mali vyzvať advokátku žalobkyne na doplnenie náležitostí rukou žalobkyne písaného odvolania. Dovolateľka tiež namietla priznanie náhrady trov konania žalovanému s odkazom na to, že je vo všetkých konaniach zastúpená advokátom na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, teda existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mala byť oslobodená od platenia trov konania. Vzhľadom k uvedenému žalobkyňa navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odložil právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, keď existujú dôvody hodné osobitného zreteľa na takýto postup, ako aj reálne porušenie základných práv a slobôd žalobkyne.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že v rozhodnutí vydanom v odvolacom konaní nie je žiadny rozpor. Žalobkyňa v čase podania odvolania bola spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu a z odvolania nevyplývalo, že je psychiatrickou pacientkou. Status psychiatrického pacienta za riadneho a kvalifikovaného právneho zastúpenia nemôže ovplyvniť riadne preukázaný a vydokazovaný skutkový stav veci. Právne zastúpenie bolo žalobkyni Centrom právnej pomoci odňaté rozhodnutím č. KaZH/13529/2021, CRZ:93442/2021 aj na základe oznámenia jej advokátky zo dňa 23. 07. 2021 a nepreukázania skutočností preukazujúcich trvanie nároku na poskytovanie právnej pomoci. Nemožno iba naznačovať, že zosnulá advokátka možno nejakú povinnosť nesplnila, keď zjavne isté svoje povinnosti neplnila aj samotná žalobkyňa formou požadovanej spolupráce a riadnym komunikovaním. Poukázal na právoplatnosť rozsudku odvolacieho súdu a ohrozenie svojej právnej istoty. Uviedol, že vykonaným dokazovaním (za úplného a riadneho zastupovania advokátkou určenou Centrom právnej pomoci) bolo preukázané, že napr. opatrovníčka žalobkyne (jej dcéra) o prevodoch bytu vedela a schvaľovala ich. Ani z obsahu doplnenia odvolania nevyplývalo, že obsahuje aj návrh na odpustenie zmeškania lehoty. Ak by aj súd mal vyzvať advokátku na doplnenie odvolania, v tomto čase žalobkyňu advokátka JUDr. H. už nezastupovala. K doplneniu vád odvolania sa najvyšší súd vyjadril v uznesení zo dňa 27. 06. 2024 sp. zn. 5Cdo/101/2023 s odkazom na rozhodnutie Veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 8. novembra 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023. Žalovaný tiež uviedol, že odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, v dovolaní žalobkyne absentuje. Poukázal aj na to, že z vlastného rozhodnutia bral ohľad na sociálny status žalobkyne a napriek možnosti si voči nej neuplatnil trovy konania, ktoré mu vznikli a na ktorých náhradu mal nárok. Navrhoval, aby dovolací súd s poukazom na § 448 CSP dovolanie žalobkyne zamietol ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) prípustné, preto skúmal jeho dôvodnosť.

6. Podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolací súd aplikujúci ustanovenie § 124 CSP posudzoval dovolanie podľa jeho obsahu a v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 09. júna 2020) dospel k záveru, že dovolateľka (okrem polemiky s procesným postupom súdov a jeho hodnotenia) v dovolaní namietla nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu s dôrazom na naplnenie podmienok dovolacieho konania (§ 420 písm. f) CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. K námietkam dovolateľky týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 220, § 236, § 393 ods. 2 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí byť zrejmý vzťah medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. 07. 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne tými námietkami, argumentmi a návrhmi strán, ktoré majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná špecifická odpoveď na argument, ktorý je pre rozhodnutie súdu rozhodujúci (Ruiz Torija c. Španielsko, Hiro Balani c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko, Higgins c. Francúzsko).

10. Dovolací súd musí najprv zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (smerujúci proti právoplatným rozhodnutiam súdov), nie ďalšie odvolanie. Chápanie odvolacieho súdu ako tretej inštancie v systéme súdnictva preto nie je správne. Vychádzajúc z dovolateľkou nastolenej problematiky si je dovolací súd plne vedomý svojej povinnosti presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím (čl. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, publikovaného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 317/2010 Z. z.), a to napriek tomu, že dovolateľka existenciu svojho zdravotného postihnutia v čase rozhodovania odvolacieho súdu (resp. už od r. 2015, kedy jej bola prinavrátená plná spôsobilosť na právne úkony), nepreukázala. Dovolací súd sa napriek tomu snažil nájsť primeranú rovnováhu medzi citlivým a starostlivým vnímaním životnej situácie, v ktorej sa žalobkyňa ocitla a ochranou jej práv na jednej strane a medzi limitmi v podobe potreby dodržania striktnej a kogentnej zákonnej procesnej právnej úpravy na strane druhej.

11. Dovolací súd nemôže zdieľať názor dovolateľky, že v rozhodnutí odvolacieho súdu, okrem strohého konštatovania viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu, absentujú jeho dôvody. Naopak, rozsudok odvolacieho súdu spĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, prípadne arbitrárny (svojvoľný). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a jeho obsahové náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami týkajúcimi sa naplnenia procesných podmienok odvolacieho konania aj právnymi závermi

súdu, ktorého argumentácia je koherentná a rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé. Odvolací súd vysvetlil, že vychádzal z kasačných záverov dovolacieho súdu prezentovaných v uznesení z 27. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/101/2023, ktoré sledovali záväzné závery rozhodnutia Veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 08. 11. 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023 týkajúce sa procesného postupu súdov pri prejednávaní odvolania, ktoré je podané, ale neobsahuje vymedzenie odvolacieho dôvodu/odvolacích dôvodov. Najvyšší súd v uvedenom konaní z obsahu spisu zistil, že podanie žalobkyne podané na poštovú prepravu 19. 07. 2021, označené ako odvolanie, neobsahovalo vymedzenie odvolacieho dôvodu, príp. odvolacích dôvodov v zmysle § 363 v spojení s § 365 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku. Ďalšie podania žalobkyne a aj podanie označené ako doplnenie odvolania doručené 20. 01. 2022 advokátkou JUDr. Gerovou, ktorej žalobkyňa udelila plnú moc na zastupovanie dňa 11. 01. 2022 na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci zo dňa 28. 12. 2021, boli podané po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania. Odvolací súd preto postupom podľa § 380 ods. 2 CSP preskúmal, či sa v konaní nevyskytli procesné vady, hoci v odvolacích dôvodoch neuplatnené, na existenciu ktorých by bol povinný prihliadať a dospel k záveru (dovolateľkou nespochybnému) o naplnení všetkých procesných podmienok konania. Následkom tohto zistenia potom bolo potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie za aplikácie § 387 ods. 1 CSP v spojení s čl. 4 ods. 1 základných princípov CSP. Dovolací súd považuje odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu za dostatočné a nevybočujúce z limitov spravodlivého procesu.

11.1. Dovolateľka poukázala na to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je „diametrálne odlišné“ od jeho rozhodnutia, ktorým určil výlučné vlastníctvo žalobkyne k bytu. K tomu je možné uviesť (bez uvedenia relevantnej argumentácie dovolateľkou) iba to, že (prvé) rozhodnutie odvolacieho súdu (meniace zamietavý rozsudok súdu prvej inštancie a určujúce vlastníctvo žalobkyne k bytu) bolo v dovolacom konaní (z procesných dôvodov) zrušené (prestalo existovať), preto pre strany sporu z neho nevyplývajú žiadne práva a povinnosti.

11.2. Súd podľa dovolateľky mohli/mali doplnenie odvolania zo dňa 18. 01. 2022 posúdiť ako návrh na odpustenie zmeškania lehoty v zmysle § 122 CSP, keďže z jeho obsahu vyplývalo, že pôvodne určená advokátka porušila, zrejme zo zdravotných dôvodov, povinnosť poskytnúť žalobkyňi adekvátne právne služby.

11.2.1. Pre posúdenie veci je relevantné ustanovenie § 122 CSP a § 365 ods. 3 CSP, podľa ktorého odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Podmienky, za súčasného splnenia ktorých môže súd odpustiť zmeškanú zákonnú lehotu na urobenie procesného úkonu upravuje § 122 CSP tak, že súd odpustí zmeškanie lehoty, ak ju strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal z ospravedlniteľného dôvodu a bol preto vylúčený z úkonu, ktorý mu patrí. Návrh treba podať do 15 dní po odpadnutí prekážky a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon. O ospravedlniteľnosti dôvodu, pre ktorý strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškal zákonnú lehotu, rozhodne súd podľa okolností konkrétneho prípadu, pričom ospravedlniteľným môže byť aj zavinené konanie alebo opomenutie, ak ich možno považovať vzhľadom na konkrétnu situáciu za ospravedlniteľné. Zmyslom § 122 CSP je ochrana práv strany sporu.

11.2.2. Po preskúmaní podania - doplnenia zo dňa 18. 01. 2022 odvolania podaného žalobkyňou 19. 07. 2021 dovolací súd konštatuje dve skutočnosti: 1/ tvrdené porušenie povinností predošlej právnej zástupkyne žalobkyne nie je žiadosťou o odpustenie zmeškania lehoty na doplnenie odvolacích dôvodov ako to prezentuje dovolateľka v dovolaní a 2/ ani extenzívnym výkladom obsahu uvedeného doplnenia nemožno vyvodíť, že žalobkyňa v procesnej pozícii odvolateľky žiada o odpustenie zmeškanej lehoty na doplnenie odvolacích dôvodov (absentujú základné náležitosti takejto žiadosti, akými sú napr. skutočnosti osvedčujúce, že úkon je podaný včas - v 15-dňovej lehote po odpadnutí prekážky, alebo skutočnosti osvedčujúce ospravedlniteľnosť dôvodu, pre ktorý došlo k zmeškaniu lehoty). Právna zástupkyňa žalobkyne ako osoba znalá práva pritom v tomto podaní uvádza, že ako určená advokátka považuje odvolanie za nedostačujúce a nesplňajúce zákonné náležitosti, preto ho doplní.

11.3. Zhodnotiac uvedené dovolací súd uzatvára, že bez požiadania o odpustenie zmeškanej lehoty na doplnenie odvolacích dôvodov žalobkyňou, ktorá bola v čase podania odvolania aj v čase jeho doplnenia právne zastúpená súdy nižších inštancií procesne pri prejednaní jej odvolania nepochybili. Vychádzajúc z § 373 ods. 1 poslednej vety CSP (súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov) súdy nemohli vyzvať advokátku zastupujúcu žalobkyňu na doplnenie tejto náležitosti odvolania ako to tvrdí dovolateľka. Navyše, ak by z obsahu podania jej právnej zástupkyne označeného ako doplnenie odvolania vyplynula

žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty, súde nižších inštancií by sa touto zaoberali a ak nie, nespĺnenie tejto povinnosti by bolo (v prípade jej namietnutia v dovolaní) predmetom predošlého dovolacieho prieskumu. V tomto dovolacom konaní je dovolací súd viazaný predmetom dovolacieho konania, ktorým včasnosť podania dovolania napriek neľahkej životnej situácii žalobkyne nie je (vzhľadom na dôvody, pre ktoré odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie). Vychádzajúc z procesného princípu rovnosti strán sporu súd procesnú aktivitu strany sporu nahrádzať nemôže.

12. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľka, hoci v úvode dovolania uviedla, že dovolanie podáva aj podľa § 421 ods. 1 písm. a), c) CSP otázku zásadného právneho významu (právnu otázku, nie otázku skutkovú), od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeným spôsobom nevymedzila.

13. Dovolací súd, vyhodnotiac dôvody dovolania tvrdené dovolateľkou v časti rozhodnutia vo veci samej uzatvára, že naplnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v tvrdení existencie vady zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP), preto dovolanie proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (I. výrok) podľa § 448 CSP zamietol.

14. Vychádzajúc z právnej úpravy rozhodovania o náhrade trov konania (§ 255 ods. 1, § 257 a § 262 CSP) dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania (II. výrok) a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie. Vychádzal pritom z toho, že základnou zásadou, ktorou sa spravuje rozhodovanie o trovách konania je síce zásada úspechu, ale zároveň je treba prihliadať na existenciu § 257 CSP, podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva, či sa vzhľadom na okolnosti prípadu a životnú situáciu žalobkyne zaoberal aj jej sociálnou situáciou, skúmaním jej osobných, majetkových a zárobkových pomerov a či zvažoval využitie svojho moderačného práva aj vzhľadom na postoj žalovaného, ktorý prisúdenie náhrady trov konania nenavrhol, preto to urobí pri novom rozhodovaní o uvedenom nároku.

15. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti a v súvisiacom výroku a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Odvolací súd potom rozhodne aj o náhrade trov dovolacieho konania.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.